

POSTANOWIENIE

22 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 22 lipca 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M. K. i Z. K.

przeciwko Syndykowi masy upadłości G. spółce akcyjnej w upadłości w W.

o ustalenie,

na skutek skargi kasacyjnej Syndyka masy upadłości G. spółki akcyjnej w upadłości w W.

od wyroku częściowego Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z 27 lutego 2024 r., I ACa 161/24,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Powodowie – M. K. oraz Z. K. w pozwie z 11 czerwca 2021 r. skierowanym przeciwko G. S.A. z siedzibą w W., o zapłatę i ustalenie, wniesli o stwierdzenie, że umowa kredytu hipotecznego nr [...] indeksowanego do CHF z 23 kwietnia 2008 r, którą zawierali jako konsumenci z pozwanym G. S.A. z siedzibą w K. (wówczas G. S.A. z Oddziałem w Ł.), w oparciu o przepis art. 58 §1 k.c., ewentualnie art. 58 § 2 k.c. jest nieważna w całości, względnie nie istnieje od samego początku oraz

zasądzenie tytułem wzajemnego zwrotu świadczeń od strony pozwanej na ich rzecz kwoty 116 364,50 zł płatnej w ten sposób, że zapłata do rąk jednego z powodów zwalnia od zapłaty na rzecz drugiego z nich wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia doręczenia wezwania do dnia zapłaty - tj. od 28 maja 2021 r.; w ramach żądania ewentualnego powodowie wniesli o zasądzenie od strony pozwanej na ich rzecz kwoty 116 364,50 zł płatnej w ten sposób, że zapłata do rąk jednego z powodów zwalnia od zapłaty na rzecz drugiego z nich wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia doręczenia wezwania do dnia zapłaty - tj. od 28 maja 2021 r.; w ramach kolejnego żądania ewentualnego powodowie wniesli o zasądzenie od strony pozwanej na ich rzecz kwoty 28 056,80 zł z tytułu nadpłaty rat kredytu wynikających z umowy kredytu nr 89685 indeksowanego do CHF z 23 kwietnia 2008 r. uiszczonych na dzień 30 kwietnia 2021 r., płatnej w ten sposób, że zapłata do rąk jednego z powodów zwalnia od zapłaty na rzecz drugiego z nich wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia doręczenia wezwania do zapłaty - tj. od 28 maja 2021 r.; w ramach następnego żądania ewentualnego powodowie wniesli o unieważnienie umowy kredytu w oparciu o przepis art. 58 § 2 k.c. w zw. z art. 3 w zw. z art. 4-7 i art. 12 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom oraz zasądzenie od strony pozwanej na ich rzecz kwoty 116 364,50 zł płatnej w ten sposób, że zapłata do rąk jednego z powodów zwalania stroną pozwaną od zapłaty na rzecz drugiego z nich wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z 25 stycznia 2023 r. stwierdził, że umowa kredytu hipotecznego nr [...] indeksowanego do CHF zawarta 23 kwietnia 2008 r. pomiędzy M. K. i Z. K., a G. S.A. w K. Oddział w Ł. jest nieważna; zasądził od strony pozwanej na rzecz powodów kwotę 116.364,50 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 18 maja 2022 roku do dnia zapłaty oraz oddalił powództwo odsetkowe w dalej idącej części.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany zarzucając: 1) nierozpoznanie istoty sprawy; 2) błąd w ustaleniach faktycznych; 3) naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy oraz jej

rozstrzygnięcie, tj.: art. 327 § 1 ust. 1 i 2 k.p.c.; art. 277 k.p.c. oraz art. 235² § 1 pkt 2, 3 i 5 oraz art. 205 § 2 k.p.c. i art. 278 § 1 k.p.c.; art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 299 k.p.c.; 4) naruszenie przepisów prawa materialnego tj.: art. 455 k.c. i 481 k.c.; art. 111 ust. 1 pkt. 4 ustawy Prawo bankowe; art. 56 k.c.; art. 65 § 1 i 2 k.c., art. 354 § 1 i § 2 k.c. w zw. z § 6 ust. 1, § 9 ust. 2 oraz § 10 ust. 3 spornej umowy kredytu; art. 56 k.c.; art. 65 § 1 i 2 k.c. oraz art. 354 § 1 i 2 k.c. i art. 385¹ § 2 k.c.; art. 385¹ § 1 i § 2 k.c. oraz art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13; art. 385¹ k.c. oraz art. 385² k.c.; art. 385 § 2 zd. 1 k.c. w z art. 5 zd. 2 Dyrektywy 93/13; art. 385² k.c.; art. 358 § 1 i 2 k.c.; art. 24 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim; art. 30 ust 2 pkt 1 i 2 w zw. z art. 2 ust 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości; art. 496 k.c.; art. 497 k.c.; art. 189 k.p.c.; art. 5 k.c.

Postanowieniem z 20 grudnia 2023 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie zawiesił postępowanie z dniem 20 lipca 2023 r., w związku z ogłoszeniem upadłości pozwanego i podjął postępowanie w części dotyczącej roszczenia o ustalenie nieistnienia umowy, wzywając do udziału w sprawie Syndyka masy upadłości.

Wyrokiem częściowym z 27 lutego 2024 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie oddalił apelację strony pozwanej odnośnie do rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania ustalenia.

Skargę kasacyjną pozwany oparł m.in. na zarzutach naruszenia przepisów postępowania, tj.: art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 i art. 145 w zw. z art. 263 i 96 pr. upadł. oraz art. 179 § 3 zd. 1 k.p.c. i art. 174 § 2 zd. 2 w zw. z art. 391 §1 k.p.c.; art. 316 §1 w zw. z art. 391 §1 k.p.c. w zw. z art. 144, 145 i 263 pr. upadł.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występowanie istotnego zagadnienia prawnego, tj.: „czy postępowanie sądowe z powództwa kredytobiorcy o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego z umowy kredytu waloryzowanego (indeksowanego albo denominowanego) do waluty obcej, wytoczone przeciwko upadłemu bankowi (kredytodawcy), jest sprawą „o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości” w rozumieniu art. 145 ust. 1 pr. upadł. i tym samym podlega zawieszeniu na podstawie art. 174 § 1 pkt 4

lub art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 i w zw. z art. 145 ust. 1 pr. upadł. do czasu rozpoznania zgłoszenia wierzytelności na liście wierzytelności lub odpowiednio odmowy uwzględnienia wierzytelności na liście i wyczerpania trybu określonego ustawą?”. Skarżący powołał się także na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., stwierdzając, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących poważne wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj.: art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 i w zw. z art. 145 ust. 1 pr. upadł.. oraz art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 w zw. z art. 145 ust. 1 pr. upadł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, Nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego

w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Skarżący powołał się w skardze kasacyjnej na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., lecz żadna z nich nie wystąpiła.

Zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) polega na sformułowaniu tego zagadnienia, wskazaniu przepisu, na tle którego ono powstało i przedstawieniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz.11, z 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ. i z 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecnictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ. i z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

Przedstawione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej problemy prawne i wątpliwości interpretacyjne mogą być rozwiązane przy zastosowaniu podstawowych i powszechnie stosowanych reguł wykładni przepisów prawnych.

Powództwo konsumenta - kredytobiorcy o ustalenie na podstawie art. 189 k.p.c. nieistnienia (nieważności) stosunku prawnego z umowy kredytu waloryzowanego (indeksowanego albo denominowanego) do waluty obcej, wytoczone przeciwko upadłemu bankowi (kredytodawcy), nie stanowi realizacji

wierzytelności w postaci roszczenia i dlatego tego rodzaju postępowanie sądowe nie może być zakwalifikowane jako sprawa o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości w rozumieniu art. 145 ust. 1 oraz art. 263 pr. upadł. Roszczenie materialnoprawne jako takie jest identyfikowane z prawem lub uprawnieniem, które są określone w ten sposób, że wierzyciel może żądać od dłużnika konkretnego zachowania się. Cechą charakterystyczną roszczeń jest nie tylko to, że z góry jest określony adresat obowiązków, ale zarazem to, że określone jest konkretne zachowanie się obowiązane.

Klasycznym przykładem tak skonstruowanego roszczenia jest wierzytelność wynikająca ze stosunku zobowiązaniowego i według art. 353 § 1 k.c. zobowiązanie polega na tym, że wierzyciel może żądać od dłużnika świadczenia, a dłużnik powinien świadczenie spełnić. Swoistym rodzajem wierzytelności są roszczenia majątkowe niepieniężne ukształtowane na bazie ekspektatywy przyszłego prawa finalnego, która może być przedmiotem obrotu prawnego.

W powołanych przepisach prawa upadłościowego chodzi rzecz jasna o zobowiązania pieniężne oraz o zobowiązania majątkowe niepieniężne upadłego, które mogą być przekształcone w zobowiązania pieniężne (art. 91 ust. 2 w zw. z art. 240 pkt 2 in fine oraz art. 246 pr. upadł.). Oczywistym jest też że żądanie ustalenia nieistnienia stosunku prawnego nie może być przeliczone na sumę w rozumieniu art. 245 ust. 1 pkt 3 pr. upadł. Poza tym pozytywne rozstrzygnięcie takiego żądania na drodze sądowej nie jest tytułem egzekucyjnym podlegającym przymusowemu wykonaniu, tak jak wyciąg z zatwierdzonej przez sędziego komisarza listy wierzytelności, zawierający oznaczenie wierzytelności oraz sumy otrzymanej na jej poczet przez wierzyciela (art. 264 ust. 1 pr. upadł.).

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. (mając na uwadze okoliczność, że postępowanie kasacyjne w odniesieniu do całości żądania o ustalenie - jako żądania majątkowego niepieniężnego odrębnego w stosunku do roszczenia o zapłatę - zostało zakończone), w zakresie zaś odsetek, opierając się

na art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 19 ust. 1 i art. 31 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 614) oraz przy uwzględnieniu § 2a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności (jedn. tekst: Dz. U. z 2021 r., poz. 2324). Zasądzone koszty obejmują wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według stawki minimalnej (§ 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie - jedn. tekst: Dz. U. z 2023 r., poz. 1964 ze zm.).

[SOP]

[PG]

[a.ł]